

TEISMO IŠDUODAMI VYKDOMIEJI DOKUMENTAI

Vigintas Višinskis *

Egidija Stauskienė **

*Mykolo Riomerio universiteto Teisės fakulteto Civilinio proceso katedra
Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius
Telefonas 271 4593
Elektroninis paštas cpk@mruni.lt*

Pateikta 2007 m. spalio 30 d., parengta spausdinti 2007 m. lapkričio 29 d.

Santrauka. Straipsnyje nagrinėjama vykdomųjų dokumentų samprata, jų reikšmė baigiamojoje civilinio proceso stadijoje – vykdymo procese. Autoriai taip pat nurodo sąlygas, būtinas, kad dokumentas būtų pripažintas vykdomuoju dokumentu.

Autorių nuomone, vykdomasis dokumentas daro teisėtą vykdymo procesą neatsižvelgiant į ieškovo reikalavimo pagrįstumą. Tai nereiškia, kad vykdymas visiškai izoliuotas nuo materialinės teisės. Tačiau vykdymo procese materialūs vykdymo pagrindas netikrinamas.

Straipsnyje apžvelgiami Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išduodami vykdomieji dokumentai, taikos sutarčių, nuosprendžių, kaip vykdomųjų dokumentų, kuriais remdamiesi antstoliai vykdo kriminalines bausmes, užsienio teismų sprendimų, tiesiogiai vykdytinų Lietuvos Respublikoje, ypatumai.

Lietuvos Respublika ratifikavo Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją [1]. Pagal šios Konvencijos 53 str. Lietuvos Respublika įsipareigojo vykdyti Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimus. Straipsnio autorių nuomone, šio teismo sprendimai turėtų būti vykdomi pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso vykdymo proceso nuostatas. Atitinkamai turėtų būti papildyti galiojantys įstatymai, nurodant, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas yra vykdomasis dokumentas.

2004 m. balandžio 21 d. buvo priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 805/2004, sukuriantis neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą. Straipsnyje nagrinėjama šio dokumento, kaip priverstinai vykdytino vykdomojo dokumento, reikšmė.

Pagrindinės sąvokos: civilinis procesas, vykdymo procesas, vykdomieji dokumentai.

IVADAS

Sparčiai besivystantys Lietuvos ekonominiai santykiai, Europos Sąjungos teisinės sistemos įtaka, valstybės ūkio plėtra lemia su verslu susijusio teisinio reglamentavimo pokyčius. Teismo sprendimų vykdymo sistema tiesiogiai veikia investicinius procesus, kreditavimo, bankroto teisinius santykius, todėl galima teigti, kad vykdymo procesas – viena iš dinamiškiausių civilinio proceso stadijų. Vykdyto procesas – svarbi grandis žmogaus teisių apsaugos sistemoje. Europos Žmogaus

Teisių Teismo sprendimais [2; 3] vykdymo procesas pripažįstamas integralia teisės į teisingą bylos nagrinėjimą dalimi.

Vykdyto procese nekuriama materialinės vertybės, tačiau šio proceso metu įvykdomas valstybės vardu priimtas teismo sprendimas, išieškoma teismo ar kito kompetentingo subjekto nuspręsta išieškoti suma. Teismas išspręsdamas ginčą priima sprendimą. Praktinė šio sprendimo išraiškos forma vykdymo procese – teismo išduodamas vykdomasis dokumentas.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau LR CPK) vykdymo proceso problemų tyrimas tarp Lietuvos mokslininkų nėra populiarus. Atkūrus nepriklausomybę teismo sprendimų vykdymo klausimais buvo apgintos dvi daktaro disertacijos [4; 5]. Vykdyto

* Mykolo Riomerio universiteto Teisės fakulteto Civilinio proceso katedros docentas.

** Mykolo Riomerio universiteto Teisės fakulteto Civilinio proceso katedros docentė.

procesas trumpai apžvelgtas pastaraisiais metais išleistuose civilinio proceso teisės vadovėliuose [6; 7]. Teismo sprendimų vykdymo problematikos klausimais kelis straipsnius paskelbė V. Nekrošius [8], E. Stauskienė [9], M. Žolynas [10], V. Višinskis [11–14] ir kiti. Tačiau nė vienas autorius išsamiai nenagrinėjo teismo išduodamų vykdomųjų dokumentų teisinio reglamentavimo.

Lietuvai tapus Europos Sąjungos (toliau – ES) nare bendrijos teisė esmingai paveikė Lietuvos teisinę sistemą, taip pat ir civilinio proceso teisę. Vykdomo procese atsirado nauji subjektai, kurių sprendimai gali būti priverstinai vykdomi vykdomo proceso nustatyta tvarka, pasikeitė ES valstybių teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo tvarka. Esminę reikšmę turėjo 2004 m. balandžio 21 d. priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 805/2004 [15], sukuriantis neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą.

Šio straipsnio tyrimo objektas – nacionalinių ir užsienio teismų tiesiogiai vykdytinų Lietuvos Respublikoje vykdomųjų dokumentų teisinio reglamentavimo analizė. Straipsnyje atliktų mokslinių tyrimų tikslas – atskleisti teismo išduodamų vykdomųjų dokumentų teisinę reikšmę, apžvelgti teismų išduodamų vykdomųjų dokumentų rūšis, jų vykdymo ypatumus.

Mokslinis tyrimas atliktas taikant loginį, analizės, sintezės, lyginimo, apibendrinimo ir kitus mokslinio tyrimo metodus.

1. VYKDOMŲJŲ DOKUMENTŲ SAMPRATA IR TEISINĖ REIKŠMĖ

Valstybė suteikia išieškotojui galimybę pasinaudoti priverstinio vykdymo priemonėmis tik esant vykdymo procese nustatytoms sąlygoms.

Pagal LR CPK 586 straipsnį vykdymo veiksmų atlikimo pagrindas yra LR CPK VI skyriuje nustatyta tvarka pateiktas vykdyti vykdomasis dokumentas. Be vykdomojo dokumento atlikti vykdymo veiksmus draudžiama. Tai imperatyvi įstatymo nuostata, todėl atlikti bet kokius vykdymo veiksmus be vykdomojo dokumento negalima. Tai susiję ne tik su tiesioginiais priverstinio vykdymo, bet ir kitais vykdymo veiksmais: skolininko turto ar pajamų paieška, raginimo siuntimu ir kita. Vykdomo veiksmų atlikimas be vykdomojo dokumento visus antstolio procesinius veiksmus daro neteisėtus.

Juridiniai faktai doktrinoje pagal sukeliamas pasekmes skirstomi į faktus, kuriais remiantis atsiranda, pasikeičia ir pasibaigia teisiniai santykiai. Vykdomo procesinių teisinių santykių atsiradimui nepakanka vieno juridinio fakto – vykdomojo dokumento pateikimo vykdyti, tam būtina juridinių faktų sudėtis – vykdomojo dokumento išdavimas, vykdomojo dokumento pateikimas vykdyti ir antstolio priėmimas jį vykdyti. Vokiečių civilinio proceso teisės doktrinoje vykdymo teisinio santykio atsiradimas siejamas su išieškotojo vykdymo pareiškimo pateikimu, o ne vykdomojo rašto išdavimu ar vykdymo organų pirminių vykdymo veiksmų atlikimu [16, S. 87]. Manome, jog vieno iš minėtų juridinio fakto-veiksmo – vykdomojo dokumento išdavimo ar patei-

kimo vykdyti vykdymo procesiniam teisiniam santykiui atsirasti nepakanka. Mūsų nuomone, vykdymo proceso pradžia, o kartu ir vykdymo procesinio teisinio santykio atsiradimas siejami su keletu veiksmų – juridinių faktų, t. y. juridinių faktų sudėtimi. Tokiais juridiniais faktais – veiksmais pripažintini vykdomojo rašto ar kito vykdomojo dokumento išdavimas, jo pateikimas ir priėmimas vykdyti. Tik esant visiems šiems juridiniams faktams teisėtai gali prasidėti vykdymo procesas. Su juridinių faktų sudėtimi sietinas ne tik vykdymo procesinių teisinių santykių atsiradimas, bet daugeliu atvejų ir jų pasikeitimas bei pasibaigimas.

Atlikdamas priverstinio vykdymo veiksmus antstolis turi besąlygiškai laikytis vykdomajame dokumente nustatytos vykdymo tvarkos. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija yra pažymėjusi [17, p. 69–73], kad antstolis vykdydamas teismo sprendimą vadovaujasi vykdomuoju dokumentu. Juo nustatoma vykdymo apimtis ir turinys. Antstolis, kaip pareigūnas, atlikdamas pareigas turi neviršyti savo kompetencijos ribų ir, priešingai nei šalis, civiliniuose santykiuose turi laikytis principo – leidžiama daryti tai, kas tiesiogiai nurodyta įstatymu. Antstoliui suabejojus vykdomojo dokumento teisėtumu, jis pats atsisakyti jį vykdyti, kol toks dokumentas nėra įstatymų nustatyta tvarka panaikintas, neturi teisės. Vykdomasis raštas yra teismo išduodamas oficialus dokumentas, kurio teisėtumo kontrolė priklauso išimtinai teismo, kaip institucijos, vykdančios teisingumą, kompetencijai, todėl antstoliui suteikus teisę tikrinti vykdomojo rašto teisėtumą ir pagrįstumą būtų pažeidžiamas teismo nepriklausomumo principas. Tačiau tai nereiškia, kad antstolis gali traktuoti vykdomąjį dokumentą kaip visiškai atskirą, savarankišką dokumentą, izoliuotą nuo teismo procesinio sprendimo. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pripažįstama, jog vykdymo veiksmų pagrindas yra vykdomasis raštas, tačiau vykdymo teisinis pagrindas visada yra teismo procesinis sprendimas, o ne vykdomasis raštas [18].

Vykdomasis dokumentas daro teisėtą vykdymo procesą neatsižvelgiant į ieškovo reikalavimo pagrįstumą. Jis pagrindžia tarnybinį vykdymo pagrindą. Tai nereiškia, kad vykdymas visiškai izoliuotas nuo materialinės teisės. Tačiau vykdymo procese materialusis vykdymo pagrindas netikrinamas. Teismo sprendimų, nuosprendžių, nutarimų ar nutarčių pagrįstumas gali būti tikrinamas apeliacine ar kasacine tvarka. Todėl vykdomieji raštai negali būti ginčijami teismine tvarka. Tačiau galimas ginčas ne dėl paties teismo išduoto vykdomojo dokumento, o dėl jo išdavimo pagrįstumo. Pavyzdžiui, galimas ginčas, jeigu teismas išdavė vykdomojo dokumento dublikatą (LR CPK 649 str.), kurio pateikimo vykdyti terminas yra praleistas (LR CPK 606 str.).

Įstatymas skiria vykdytinus dokumentus ir vykdomuosius dokumentus. Vykdytinų dokumentų sąrašas, nurodytas LR CPK 584 str., apibrėžia subjektus, kurių sprendimai gali būti priverstinai vykdomi, bei šių subjektų priimamų sprendimų formą. Tai teismo ir arbitražo sprendimai, nutartys, nutarimai ir įsakymai civilinėse bylose, taip pat bylose dėl administracinių teisinių san-

tykių, teismo nuosprendžiai, nutartys ir nutarimai baudžiamosiose bylose tiek, kiek jie susiję su turinio pobūdžio išieškojimais, institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose tiek, kiek jie susiję su turinio pobūdžio išieškojimais, ir kt. vykdytini dokumentai.

Vykdytino dokumento priėmimas yra pagrindas išduoti vykdomąjį dokumentą. Vykdomųjų dokumentų sąrašas nustatytas LR CPK 587 str. Tai:

- 1) vykdomieji raštai, išduoti remiantis teismo sprendimais, nuosprendžiais, nutarimais, nutartimis;
- 2) teismo įsakymai;
- 3) institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose tiek, kiek jie susiję su turinio pobūdžio išieškojimais;
- 4) kiti institucijų ir pareigūnų sprendimai, kurių vykdymą civilinio proceso tvarka nustato įstatymai.

Vertinant LR CPK 584 ir 587 str. nuostatas galima daryti išvadą, kad tam, jog dokumentas būtų pripažintas vykdomuoju dokumentu, būtinos sąlygos:

- 1) dokumentą turi būti išdavę institucijos ar pareigūnai, turintys teisę priimti sprendimus, kurie gali būti pateikti priverstinai vykdyti LR CPK VI dalyje nustatyta tvarka (LR CPK 584 str.);
- 2) dokumentas turi būti nurodytas vykdomųjų dokumentų sąrašė (LR CPK 587 str.).

Prancūzijoje vykdomajam dokumentui keliami trys reikalavimai: vykdymo formulė (*fomule exécutoire*), nurodymas, kokia prievolė turi būti įvykdyta, bei skolininko, turinčio įvykdyti prievolę, nurodymas [19, p. 100]. Minėta vykdymo formulė dedama ant teismo sprendimo ar nutarties nuorašo. Ši formulė turi įsakomąjį pobūdį, skirtą antstoliui, taip pat prokurorui bei kitoms jėgos struktūroms, turinčioms padėti priverstinai įvykdyti teismo sprendimą.

Pagrindinis vykdomasis dokumentas – remiantis teismo sprendimu, nutartimi, nuosprendžiu ar nutarimu išduotas vykdomasis raštas. Paprastai vykdomasis raštas išduodamas vykdytinam teismo sprendimui įsiteisėjus, išskyrus atvejus, kai vykdomas neįsiteisėjęs skubiai vykdytinas teismo sprendimas. Teismo sprendimo procesiniai teisiniai ir materialiniai teisiniai padariniai atsiranda tik jam įsiteisėjus. Tačiau ši taisyklė turi išimtį, kuri pasireiškia vieno iš įsiteisėjusio teismo sprendimo teisinės galios požymio – vykdytinumo – suteikimu ir neįsiteisėjusiems teismo sprendimams ir kurios taikymo pagrindai gali būti imperatyvūs arba priklausyti nuo teismo nuožiūros. Ginant svarbiausias asmens teises bei teisėtus interesus arba dėl tam tikrų procesinių ypatumų daugelio valstybių įstatymuose (LR CPK 282–283 str.; Vokietijos ZPO §708–709 ir kt.) įtvirtinti pagrindai, kuriems esant vykdyti nukreipiami dar neįsiteisėję teismo sprendimai. Nors tokių sprendimų pagrįstumas dar nėra patikrintas LR CPK nustatyta tvarka, jais remiantis išduoti vykdomieji raštai taip pat negali būti ginčijami teismine tvarka.

2. VYKDOMŪJŲ DOKUMENTŲ RŪŠYS

Kaip matyti, kai kurie vykdytini dokumentai kartu yra ir vykdomieji dokumentai. Institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose tiek, kiek jie susiję su turinio pobūdžio išieškojimais, bei teismo įsakymai priskiriami tiek vykdytiniams, tiek vykdomiesiems dokumentams. Savo teisine prigimtimi ir turiniu jie tuo pat metu yra teisės taikymo aktai ir vykdomieji dokumentai.

Vykdomieji dokumentai į rūšis skirstomi remiantis įvairiais kriterijais. Vykdomųjų dokumentų klasifikavimas yra reikšmingas ne tik teoriškai, bet ir praktiškai, nes nuo to priklauso jų vykdymo tvarka, teisinės gynybos priemonės ir kita. Pagal savo turinį vykdomieji dokumentai gali būti skirstomi į dvi grupes:

- 1) dokumentai, kurie tuo pačiu metu yra teisės taikymo aktai ir vykdomieji dokumentai;
- 2) vykdomieji dokumentai, išduoti remiantis kitais teisės taikymo aktais.

Pirmąją grupę vykdomųjų dokumentų sudaro teismo įsakymai, pareigūnų ar organų nutarimai dėl administracinių nuobaudų paskyrimo. Teismo įsakymas, policijos pareigūno nutarimas dėl administracinės nuobaudos paskyrimo vienu metu yra teisės taikymo aktas, kuriame fiksuojama priteisiama skola ar padarytas administracinės teisės pažeidimas, ir vykdomasis dokumentas, kuriuo remiantis atliekami priverstinio vykdymo veiksmai (išieškoma skola ar bauda). Iš šių vykdomųjų dokumentų turinio galima matyti, kodėl teismas išdavė įsakymą išieškoti skolą ar kokius veiksmus atliko pažeidėjas, nubaustas administracine tvarka. Pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau LR ATPK) [20] 314 str. 1 dalį, jeigu pažeidėjas nesumoka baudos per šio kodekso 313 str. nustatytą terminą, *nutarimą* skirti baudą priėmęs organas (pareigūnas) siunčia šį nutarimą pažeidėjo darbovietai, Valstybinio socialinio draudimo valdybos teritoriniam skyriui arba mokymo įstaigai išskaityti baudos sumą priverstinai iš pažeidėjo darbo užmokesčio ar kitokio uždarbio, pensijos ar stipendijos.

Antrąją grupę vykdomųjų dokumentų sudaro vykdomieji raštai, išduoti remiantis teismo sprendimais, nuosprendžiais, nutartimis. Iš vykdomojo rašto turinio negalima spręsti, kodėl iš skolininko turi būti išieškoma priteista suma. Išieškojimo pagrįstumo klausimą teismas išsprendė nagrinėdamas bylą, todėl vykdomajame rašte nurodomi tik išieškojimui vykdyti reikalinga informacija: sprendimą priėmusio teismo pavadinimas, duomenys apie skolininką ir išieškotoją, išieškomos sumos arba veiksmai, kuriuos atlikti ar nuo kurių susilaikyti įpareigotas skolininkas.

Dažniausiai vykdymo procesui neturi reikšmės, kodėl priteista išieškoma suma ar nubaustas skolininkas. Todėl tokia informacija yra perteklinė ir apsunkina patį procesą. Be to, neretai teismo sprendimuose ir nuosprendžiuose nurodoma informacija, sudaranti valstybės, profesinę ar komercinę paslaptį. Šiuose dokumentuose taip pat gali būti neskelbtini duomenys apie žmogaus asmeninį ar šeiminių gyvenimą. Todėl minėtų duo-

menų įrašymas į vykdomuosius dokumentus gali pažeisti šių asmenų teises. Teismas, išspręsdamas didelės apimties civilinę ar baudžiamąją bylą, nusprendžia dėl išieškojimų iš daugelio skolininkų ir daugeliui išieškotojų. Todėl antstoliui, atliekančiam priverstinio vykdymo veiksmus pagal tokius dokumentus, gali būti sudėtinga nustatyti, pagal kurį sprendimą ar nuosprendį turi būti išieškoma iš vieno ar kito skolininko ir vienam ar kitam išieškotojui.

Civilinio proceso įstatymai nustato civilinių bylų nagrinėjimo, sprendimų priėmimo bei vykdymo, prašymų dėl užsienio teismų sprendimų ir arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje nagrinėjimo tvarką (LR CPK 1 str.). LR CPK vykdymo proceso nuostatos, visų pirma, skirtos teismo sprendimų vykdymo tvarkai reglamentuoti. Kitų institucijų ir pareigūnų sprendimai taip pat vykdomi LR CPK nustatyta tvarka, tačiau LR CPK nereglamentuoja vykdytinų sprendimų priėmimo, įsiteisėjimo, vykdomųjų dokumentų išdavimo tvarkos ir pan. Teismo ir kitų institucijų bei pareigūnų išduoti vykdomieji dokumentai nuo teismo išduodamų vykdomųjų dokumentų skiriasi ir savo turiniu. Visi vykdomieji dokumentai pagal juos išdavusius subjektus gali būti skirstomi į:

- 1) teismo išduotus vykdomuosius dokumentus (vykdomieji raštai, teismo įsakymai, nutartys dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo ir kt.);
- 2) kitų institucijų išduotus vykdomuosius dokumentus.

Galima pažymėti, kad kai kuriose valstybėse kaip vykdomasis dokumentas yra pats teismo sprendimas. Pavyzdžiui, Vokietijoje vykdomasis dokumentas yra teismo sprendimo kopija, kurios pabaigoje yra teismo kanceliarijos darbuotojo pasirašyta ir teismo antspaudu patvirtinta žyma, kad šis sprendimas išduotas priverstinai vykdyti sprendimą [21, S. 160]. Panaši vykdomojo dokumento forma nustatyta ir Prancūzijos CPK 502 str. [22] – vykdomuoju dokumentu pripažįstama teismo procesinio sprendimo kopija, patvirtinta vykdomuoju įrašu (*fomule exécutoire*).

3. TEISMO IŠDUODAMŲ VYKDOMŲJŲ DOKUMENTŲ REIKALAVIMŲ VYKDYMO PROBLEMS

Vykdomieji raštai gali būti išduodami pagal priimtus tiek galutinius, tiek ir dalinius įsiteisėjusius teismo sprendimus (LR CPK 261 str.), taip pat teismo sprendimą nukreipus skubiai vykdyti. Kitos institucijos (ne teismas) vykdomųjų raštų neišduoda.

Pats teismo sprendimas, nuosprendis, nutartis ar nutarimas paprastai nėra vykdomasis dokumentas, išskyrus jau minėtas išimtis, ir negali būti priimtas vykdyti. Teismo išduotų vykdomųjų dokumentų vykdymo tvarka, palyginti su kitų institucijų ir pareigūnų išduotų vykdomųjų dokumentų vykdymu, turi tam tikrų ypatumų. Teismas patį vykdomąjį dokumentą, išskyrus LR CPK 646 str. 1 dalyse nurodytus atvejus, išduoda tik esant rašytiniam išieškotojo prašymui. Kitos institucijos

ir pareigūnai paprastai vykdomuosius dokumentus išduoda be išieškotojo prašymo.

Tam tikrais ypatumais pasižymi ne tik teismo įsakymo išdavimo tvarka, bet ir jo turinys bei pateikimas vykdyti. Teismo įsakymas išduodamas LR CPK 436 str. nustatyta tvarka. Skirtingai negu teismo sprendimas, pats teismo įsakymas yra vykdomasis dokumentas. Todėl teismo įsakymas savo turiniu turi atitikti vykdomajam dokumentui nustatytus reikalavimus (LR CPK 436 str. 4 d.). Teismo įsakymo originalas saugomas teismo civilinėje byloje. Teismo įsakymas, kaip vykdomasis dokumentas, faktiškai yra teismo įsakymo (teismo procesinio dokumento) nuorašas. Teismo įsakymo nuorašai paprastai įteikiami kreditoriui, skolininkui, kitiems asmenims. Pagal LR CPK 438 str. įsiteisėjęs teismo įsakymas per tris dienas išsiunčiamas išieškotojui. Nors LR CPK ir nenustato, bet manome, jog teismas, išduodamas teismo įsakymo, kaip vykdomojo dokumento, nuorašą, turi jį identifikuoti kaip vykdomąjį dokumentą, t. y. ant teismo įsakymo nuorašo užrašyti, kad tai yra vykdomasis dokumentas. Priešingu atveju nebūtų galima kontroliuoti, ar pateiktasis teismo įsakymo nuorašas yra vykdomasis dokumentas, ar tai kitiems tikslams išduotas nuorašas.

Pagal anksčiau galiojusios Sprendimų vykdymo instrukcijos [23] 16 punktą teismo nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo buvo pripažįstama vykdomuoju dokumentu. Nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, priimtą teismo iniciatyva, teismas pateikia pasirinktam antstoliui. Šiuo atveju vykdymo išlaidos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų, šiam tikslui skiriamų teismui. Tuo atveju, kai laikinosios apsaugos priemonės taikomos šalies iniciatyva, nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo išduodama šiai šaliai, o ji pateikia vykdyti pasirinktam antstoliui ir apmoka šios nutarties vykdymo išlaidas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija nutartyje [24] nurodė, kad pagal LR CPK 587 str. vykdomieji dokumentai yra vykdomieji raštai, išduoti, remiantis teismo sprendimais, nuosprendžiais, nutarimais, nutartimis, o šio straipsnio 4 punkte sakoma, kad vykdomieji dokumentai yra ir kitų institucijų bei pareigūnų sprendimai, kurių vykdymą civilinio proceso tvarka nustato įstatymai. Tai rodo, kad LR CPK 587 str. pateiktas vykdomųjų dokumentų sąrašas nėra baigtinis. LR CPK 152 str. 2 dalyje nurodoma, kad nutartis panaikinti laikinąją apsaugos priemonę vykdoma, kai ji įsiteisėja, o šio straipsnio 4 dalyje pasakyta, kad tokias nutartis teismo antstolis vykdo teismo sprendimams vykdyti nustatyta tvarka, t. y. pati nutartis yra vykdytinasis dokumentas (CPK 584 str.). Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nuomone, sistemingai aiškinant minėtas teisės normas darytina išvada, kad teismo nutartis, kuria buvo panaikinta laikinoji apsaugos priemonė, pati savaime yra vykdomasis dokumentas, todėl remiantis ja vykdomasis raštas negali ir neturi būti išduodamas.

Toks aiškinimas diskutuotinas. Pagal LR CPK 587 str. vykdomieji dokumentai yra vykdomieji raštai, išduoti remiantis teismo sprendimais, nuosprendžiais, nutarimais, nutartimis. Tai suponuoja nuostatą, kad tei-

smo nutartis yra pagrindas išduoti vykdomąjį raštą. LR CPK 587 str. 4 punkte nuoroda, kad vykdomieji dokumentai yra ir kitų institucijų bei pareigūnų sprendimai, kurių vykdymą civilinio proceso tvarka nustato įstatymai, taikytina tiems atvejams, kurie nenumatyti LR CPK 587 str. 1–3 punktuose. Be to, įstatymų leidėjo naudojama žodžių konstrukcija „kitų institucijų bei pareigūnų sprendimai“ suponuoja nuomonę, jog tai taikytina tik kitoms institucijoms bei pareigūnams, o ne teismui. Juridinės technikos požiūriu įstatymų leidėjui siūlytina pakeisti tokį teisinį reglamentavimą.

Tam tikrų probleminių klausimų kyla vertinant taikos sutartį, kaip vykdomąjį dokumentą. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau LR CK) 6.985 str. [25] teismo patvirtinta taikos sutartis jos šalims įgyja galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią. Tokia teismo patvirtinta sutartis yra priverstinai vykdytinas dokumentas. Aiškinant šią teisės normą gramatine prasme darytina išvada, kad pati teismo patvirtinta sutartis yra priverstinai vykdytinas dokumentas. Tačiau tokiam aiškinimui prieštarauja LR CPK 587 str. 1 dalies nuostata, kad vykdomieji dokumentai yra vykdomieji raštai, išduoti remiantis teismo nutartimis. Todėl, autorių nuomone, patvirtinęs taikos sutartį remdamasis LR CPK 587 str. 1 punktu, teismas, išieškotojo prašymu, turi išduoti vykdomąjį raštą.

Procesine prasme taikos sutarties, kaip vykdomojo dokumento, reikšmė priklauso nuo to, kokioje civilinio proceso stadijoje teismas patvirtino taikos sutartį. Patvirtinus taikos sutartį ne vykdymo proceso stadijoje, tokios taikos sutarties priverstinio vykdymo pagrindas turėtų būti LR CPK 587 str. 1 dalies nustatyta tvarka išduotas vykdomasis raštas. Tačiau taikos sutartis pagal LR CPK 595 str. gali būti teismo patvirtinta vykdymo procese. Šiuo atveju, jeigu nevykdomos taikos sutarties sąlygos, vykdomasis dokumentas išduodamas remiantis LR CPK 595 str. 4 dalimi priėmus teismo nutartį dėl vykdomojo rašto išdavimo.

Tam tikrų ypatumų turi vykdomųjų dokumentų išdavimas vykdamas kriminalines bausmes. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas (toliau LR BVK) [26] nustatė antstolio funkcijas vykdamas įsiteisėjusius apkaltinamuosius teismo nuosprendžius. Antstolis priverstinai išieško baudą (LR BVK 16 str.), vykdo juridinio asmens veiklos apribojimo ir juridinio asmens likvidavimo bausmes (LR BVK 17 str.). Šios kriminalinės bausmės vykdomos skirtingais pagrindais. Priverstinis baudos išieškojimas vykdomas pagal teismo nuosprendį priėmusio teismo išduotą vykdomąjį raštą. Teismas, priėmęs nuosprendį apriboti juridinio asmens veiklą arba likviduoti juridinį asmenį, įsiteisėjusio nuosprendžio nuorašą išsiunčia antstoliui, kurio veiklos teritorijoje yra juridinio asmens buveinė, vykdyti ir apie tai praneša juridinių asmenų registro tvarkytojui (LR BVK 26 str.). Teismo nuosprendžio nuorašas pagal LR CPK 587 str. nėra vykdomasis dokumentas. Tačiau šiuo atveju, atsižvelgiant į bausmės vykdymo ypatumus, įstatymu nustatyta speciali vykdomojo dokumento forma – nuosprendžio nuorašas.

LR CPK nenustato išsamaus sąrašo subjektų, galinčių priimti LR CPK nustatyta tvarka priverstinai vykdytinus sprendimus. LR CPK 584 str. 2 dalies 2 punkte nenurodyta, kokių institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose gali būti priverstinai vykdomi pagal LR CPK VI knygos nuostatas. Tai nustato kiti įstatymai.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo [28] 10 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad institucijos ar įstaigos, pagal įstatymus ar kitus teisės aktus turėjusios teisę priimti sprendimus, kurie prieš įsigaliojant Civilinio proceso kodeksui buvo laikomi vykdomaisiais dokumentais, ir toliau turi teisę išduoti šiuos vykdomuosius dokumentus ir šie dokumentai vykdomi pagal Civilinio proceso kodeksą, jei įstatymai nenustato kitaip. Todėl visos institucijos ir pareigūnai, prieš įsigaliojant 2002 m. LR CPK turėję teisę išduoti priverstinai vykdytinus vykdomuosius dokumentus, išsaugojo šią teisę. Vienas iš tokių subjektų – Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau Konstitucinis Teismas). Konstitucinis Teismas – viena iš teismų sistemos grandžių, vykdanči konstitucinę teisminę kontrolę (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo [29] 1 str., Konstitucinio Teismo 2006-06-06 nutarimas [30]). Pagal minėto įstatymo 40 str. asmenims, nevykdantiems Konstitucinio Teismo nurodymų pateikti dokumentus ar medžiagą, atlikti tyrimus, neatvykusiems į teismo posėdį, nesilaikantiems teismo posėdžio tvarkos ar padariusiems kitus pažeidimus, Konstitucinio Teismo sprendimu skiriama bausda. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 40 str. 4 dalį Konstitucinio Teismo sprendimas dėl baudos paskyrimo (posėdžio protokolo išrašas) siunčiamas antstoliui vykdyti. Toks Konstitucinio Teismo sprendimas (posėdžio protokolo išrašas), atsižvelgiant į konstitucinės teisenos specifiką, taip pat laikytinas specialia vykdomojo dokumento forma.

3.1. Lietuvos Respublikoje tiesiogiai vykdytini užsienio teismų išduodami vykdomieji dokumentai

Kai kuriais atvejais LR CPK nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje gali būti vykdomi užsienio teismų išduoti vykdomieji dokumentai. Lietuvos Respublika ratifikavo Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją [1]. Pagal šios Konvencijos 53 str. Lietuvos Respublika įsipareigojo vykdyti Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimus. Nekyla abejonų, kad mūsų valstybė vykdyt savo tarptautinius įsipareigojimus. Tačiau grynai teoriniu požiūriu turėtų būti numatytas pats tokio teismo sprendimų vykdymo mechanizmas. Mūsų nuomone, šio teismo sprendimų vykdymas turėtų būti įgyvendinamas pagal vykdymo proceso taisykles. Atitinkamai turėtų būti papildyti galiojantys įstatymai (LR CPK 587 str. nustatytas vykdomųjų dokumentų sąrašas), nurodant, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas yra vykdomasis dokumentas.

2004 m. balandžio 21 d. buvo priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 805/2004, sukuriantis neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį

rašta [15] (toliau Reglamentas). Šio Reglamento tikslas – sukurti Europos vykdomąjį raštą neginčytiniams reikalavimams, kad, nustačius minimalius reikalavimus, teismo sprendimai, teismo patvirtintos taikos sutartys ir autentiški dokumentai galėtų laisvai judėti visose valstybėse narėse. Reglamento nuostatos Lietuvos Respublikoje taikomos tiesiogiai.

Pagal Reglamento 4 str. 1 dalį teismo sprendimas – bet koks valstybės narės teismo sprendimas, nepaisant to, kaip jis įvardijamas, įskaitant dekretą, įsakymą, nutartį ar vykdomąjį raštą, taip pat teismo pareigūno nutarimą dėl su bylos nagrinėjimu susijusių išlaidų ar sąnaudų. Gali būti pateikiamas vykdyti ne pats Europos vykdomasis raštas, o jo kopija. Vykdyti Lietuvos Respublikoje jie pateikiami išversti į lietuvių kalbą.

Reglamento 5 straipsnyje numatyta, kad valstybėje narėje, kurioje buvo priimtas ir Europos vykdomuoju raštu pripažintas teismo sprendimas ar patvirtinta taikos sutartis, kitose valstybėse narėse pripažįstami ir vykdomi netaikant užsienio teismų sprendimų pripažinimo procedūros ir nereikalaujant gauti leidimą vykdyti užsienio teismo sprendimą. Todėl Europos vykdomasis raštas Lietuvos Respublikoje yra vykdomasis dokumentas. Tačiau pagal Reglamento 20 str. 2 dalį norint priverstinai vykdyti Europos vykdomojo rašto nurodymus, nepakanka vien tik jį pateikti antstoliui vykdyti. Kreditorius turi pateikti:

- a) autentiškumui nustatyti būtinas sąlygas atitinkančią teismo sprendimo kopiją;
- b) autentiškumui nustatyti būtinas sąlygas atitinkančią Europos vykdomojo rašto pažymėjimo kopiją;
- c) jei būtina, Europos vykdomojo rašto pažymėjimo kopiją arba jo vertimą į valstybės narės, kurioje vykdytinas teismo sprendimas, valstybinę kalbą arba, jei toje valstybėje narėje yra kelios valstybinės kalbos, laikantis tos valstybės narės teisės aktų reikalavimų, į valstybinę kalbą ar vieną iš valstybinių kalbų, vartojamų teismo procese ten, kur reikalaujama vykdyti teismo sprendimą, arba į kitą valstybės narės, kurioje vykdytinas teismo sprendimas, nurodymu jai priimtina kalbą.

Reglamento reikalavimams įgyvendinti reikalingas teisės normas nustato Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 805/2004, sukuriančio neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą, įgyvendinimo“ [31]. Pagal šio įstatymo 2 str. Europos vykdomasis raštas yra vykdomasis dokumentas. Jo turiniui netaikomi LR CPK 648 str. nustatyti reikalavimai. Teismo sprendimai, teismo patvirtintos taikos sutartys, dėl kurių yra išduotas Europos vykdomasis raštas, yra vykdytini dokumentai. Jie vykdomi pagal LR CPK VI dalyje išdėstytas taisykles tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip. Europos vykdomasis raštas vykdomas netaikant CPK LX skyriuje nustatytą vykdomo proceso bendrųjų nuostatų, t. y. jiems netaikoma Europos Sąjungos valstybių narių teismo sprendimų pripažinimo ir leidimo vykdyti tvarka.

Reglamente vartojamos dvi sąvokos: Europos vykdomasis raštas ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimas. Jei Reglamento nuostatų reikalavimus atitinka tik tam tikros teismo sprendimo dalys, šioms dalims išduodamas dalinis Europos vykdomojo rašto pažymėjimas. Tačiau procesine prasme tiek Europos vykdomasis raštas, tiek Europos vykdomojo rašto pažymėjimas yra vykdomieji dokumentai.

IŠVADOS

1. Teismas išspręsdamas ginčą priima sprendimą. Praktinė šio sprendimo išraiškos forma vykdomo proceso – teismo išduodamas vykdomasis dokumentas. Vykdomo veiksmų atlikimas be vykdomojo dokumento visus antstolio procesinius veiksmus daro neteisėtus.

2. Vykdomasis dokumentas daro teisėtą vykdomo procesą neatsižvelgiant į ieškovo reikalavimo pagrįstumą. Vykdomieji raštai negali būti ginčijami teismine tvarka. Tačiau galimas ginčas dėl vykdomojo dokumento išdavimo pagrįstumo.

3. Vykdomieji dokumentai gali būti klasifikuojami tiek pagal savo turinį, tiek pagal juos išdavusius subjektus. Šios klasifikacijos reikšmingos ne tik teoriškai, bet ir praktiškai, nes nuo to priklauso jų vykdomo tvarka, teisinės gynybos priemonės ir kita.

4. LR CK 6.985 straipsnio nuostata, nustatanti, jog teismo patvirtinta taikos sutartis yra priverstinai vykdytinas dokumentas, prieštarauja LR CPK 587 straipsnio 1 dalies nuostatai, kad vykdomieji dokumentai yra vykdomieji raštai, išduoti remiantis teismo nutartimis, todėl turėtų būti keičiama.

5. Teismo nuosprendis, pagal kurį antstolis vykdomam pavestas vykdyti kriminalines bausmes, ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo sprendimai skirti baudas patys savaime yra vykdomieji dokumentai.

LITERATŪRA

1. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija. *Valstybės žinios*, 2000, nr. 96-3016.
2. HORNSBY v GREECE (Art 50), Judgment of the ECtHR, 1 April 1998 [1998] IIHRL 32 (1 April 1998). <http://www.worldlii.org/int/cases/IIHRL/1998/32.html> [žiūrėta 2007 10 15].
3. JASIUNIENE v. LITHUANIA - 41510/98 [2003] ECHR 122 (6 March 2003). <http://www.worldlii.org/eu/cases/ECHR/2003/122.html> [žiūrėta 2007 10 15].
4. Višinskis, V. 1999. *Teismo sprendimų vykdomo proceso problemos*. Daktaro disertacija. Vilnius, 1999.
5. Stauskienė, E. 2006. *Teismo vaidmuo vykdomo procese*. Daktaro disertacija. Vilnius, 2006.
6. Mikelėnas, V. 1997. *Civilinis procesas. II dalis*. Vilnius: Justitia, 1997.
7. Laužikas, E.; Mikelėnas, V.; Nekrošius, V. 2005. *Civilinio proceso teisė. II tomas*. Vilnius: Justitia, 2005.
8. Некрошюс, В. 2004. *Гражданско-процессуальная форма в Литве. Российский ежегодник гражданского и арбитражного процесса. № 2, 2002–2003, под редакцией В. В. Яркова*. СПб: Издательский дом Санкт-Петербургского государственного института, 2004.

9. Stauskienė, E. 2005. Skubiai vykdytinų teismo sprendimų instituto taikymo problemos. *Jurisprudencija*, 2005, t. 69(61). Teismo sprendimų įvykdymo atgrežimas. *Jurisprudencija*, 2006, t. 4 (82); Teisinė vykdymo proceso prigmis. *Jurisprudencija*, 2006, t. 1(91); Stauskienė, E. 2006. Teismas – teisiųjų santykių vykdymo procese subjektas. *Mokslinės praktinės konferencijos „Teisė į teisminę gynybą bei jos realizavimo praktiniai aspektai“ mokslinių pranešimų rinkinys*. Vilnius: Mykolas Romeris universitetas, 2006.
10. Žolynas, M. 2005. Teismo vaidmuo vykdymo procese. Civilinio proceso pirmosios instancijos teisme reforma Baltijos jūros regiono valstybėse ir Centrinėje Europoje 2004 m. rugsėjo 16–19 d. Vilnius: VU leidykla, 2005.
11. Višinskis, V. 1999. Turto pardavimo iš varžytynių problemos. *Jurisprudencija*, 1999, t. 13(5)
12. Višinskis, V. 1999. Išieškojimo iš fizinių asmenų problemos. *Jurisprudencija*, 1999, t. 14(6).
13. Višinskis, V. 2002. Vykdyto procesas Lietuvoje: esama padėtis ir reformavimo kryptys. *Jurisprudencija*, 2002, t. 28(20);
14. Višinskis, V. 2006. Teismo sprendimo vykdymo vieta. *Jurisprudencija*, 2006, t. 1(79).
15. *Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 805/2004 2004 m. balandžio 21 d. sukuriantis neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą*. www.lrs.lt [žiūrėta 2007 10 17].
16. Rosenberg, L.; Gaul, H. F.; Schilken, E. 1997. *Zwangsvollstreckungsrecht*. München: C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1997.
17. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos nutartis 3K-3-992/2002. *Teismų praktika*, 2002, nr.18.
18. *Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 05 22 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-352/2006*. www.lat.lt [žiūrėta 2007 10 16].
19. Кузнецов, Е. Н. 2005. *Исполнительное производство Франции*. Санкт Петербург: Издательский дом СПбГУ, 2005.
20. *Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas*. www.litlex.lt [žiūrėta 2007 10 16].
21. Zivilprozessordnung – München: Beck-Texte im dtv, 2002.
22. http://www.legifrance.gouv.fr/html/codes_traduits/npcatext.htm#SECTION%20I%20INJUNCTIVE%20DECREE%20TO%20PAY [žiūrėta 2007 10 16].
23. Sprendimų vykdymo instrukcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005-10-27 įsakymu Nr. 1R-325 „Dėl sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“. *Valstybės žinios*, 2005, nr. 130-4682.
24. *Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-518/2004*.
25. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. *Valstybės žinios*, 2000, nr. 74-2262.
26. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas. *Valstybės žinios*, 2002, nr. 73-3084.
27. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas. *Valstybės žinios*, 2002, nr. 36-1340.
28. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas. *Valstybės žinios*, 2002, nr. 36-1340.
29. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymas. *Valstybės žinios*, 1993, nr. 6-120.
30. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006-06-06 nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1 straipsnio pavadinimo „Konstitucinis Tei-

smas – teisminė institucija“ ir šio straipsnio 3 dalies atitiktis Lietuvos Respublikos Konstitucijai“. *Valstybės žinios*, 2006, nr. 65-2400.

31. Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 805/2004, sukuriančio neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą, įgyvendinimo. *Valstybės žinios*, 2005, nr. 58-2005.

DIE GERICHTLICHEN VOLLSTRECKUNGSTITEL

Vigintas Višinskis*
Egidija Stauskienė**

Mykolas Romeris Universitāt

Z u s a m m e n f a s s u n g

Im Artikel wird der Begriff des Vollstreckungstitels, seine Bedeutung im abschließenden Stadium des Zivilprozesses – dem Vollzugsverfahren - analysiert. Die Vollstreckungstitel werden auf Grund verschiedenartiger Kriterien klassifiziert. Die Autoren weisen auf die Bedingungen, die notwendig sind, damit das Dokument als Vollstreckungstitel anerkannt wird, hin.

Der Ansicht der Autoren nach, macht der Vollstreckungstitel das Vollzugsverfahren rechtmäßig, ohne die Begründung der Forderung des Klägers hinzuweisen. Der Vollstreckungstitel ist ein dienstliches Fundament des Vollzugsverfahrens. Aber das bedeutet nicht, dass der Vollzugsverfahren von dem Materialrecht isoliert ist, obwohl im Vollzugsverfahren der materialrechtliche Grund des Vollzugs nicht geprüft wird.

Im Artikel werden auch die Besonderheiten der verfassungsgerichtlichen Urteile der Republik Litauen, Prozessvergleiche, Urteile als Vollstreckungstitel, auf deren Grundlage die privaten Gerichtsvollzieher die Kriminalstrafen vollziehen, behandelt. Die Vollstreckungstitel können im Gericht nicht bestritten werden, doch die Klauselerteilung kann im Gericht bestritten werden.

An Ende des Artikels ziehen die Autoren die Schlussfolgerungen, auf deren Grund das Verzeichnis von Vollstreckungstitel in der ZPO verändert werden kann. Die Bestimmungen des Art. 6.985 BGB Litauens über den Friedensvertrag als ein zwangsvollstreckbares Dokument widersprechen den Bestimmungen des Art. 587 der litauischen ZPO. Diese Bestimmungen verankern, dass die Vollstreckungstitel nur die Vollstreckungsklausel aufgrund eines gerichtlichen Urteils für vollstreckbar erklärt wird.

Die Autoren analysieren im Artikel auch die Besonderheiten des Vollzugs von ausländischen Gerichtsurteilen, die in Litauen für vollstreckbar erklärt werden. Die Republik Litauen ratifizierte Europäische Konvention zum Schutz der Menschenrechte und Grundfreiheiten vom Jahre 1950. Litauische Republik hat sich verpflichtet gemäß den Bestimmungen des Art. 53 Konvention die Entscheidungen des Europäischen Gerichtshofs von Menschenrechte zu vollziehen. Die Verfasser vertreten die Ansicht, dass die Entscheidungen von diesem Gericht gemäß den Bestimmungen der Vollzugsverfahren der litauischen ZPO für vollstreckbar erklärt werden sind. Danach

* Dozent des Lehrstuhls für Zivilprozess an den juristischen Fakultät der Mykolas Romeris Universitāt.

** Dozent des Lehrstuhls für Zivilprozess an den juristischen Fakultät der Mykolas Romeris Universitāt.

müssen die gültigen Gesetze verändert werden, auf die Entscheidungen des Europäischen Gerichtshofs von Menschenrechte als Vollstreckungstitel hinweisend.

Am 21.01.2005 ist die Verordnung Nr. 805/2004 des Europäischen Parlaments und des EU Rates vom 21.4.2004 zur Einführung des europäischen Vollstreckungstitels für unbestrittene Forderungen in Kraft getreten. Der Europäische Vollstreckungstitel – also ein als solcher bestätigter Exekutionstitel – ist in anderen Mitgliedstaaten ohne das Erfordernis der Vollstreckbarerklärung (anzuerkennen und) zu vollstrecken. Ein Zwischenverfahren im Vollstreckungsstaat findet somit nicht mehr statt. Im Artikel werden die Besonderheiten des Vollzugs des europäischen Vollstreckungstitels analysiert.

Hauptbegriffe: Zivilprozess, Zwangsvollstreckung, Vollstreckungstitel.